

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
МИНИСТЪР

ЗАПОВЕД

№ РД 09 - 951/01.06.2009 г.

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение, във връзка с чл. 42, ал. 1 и ал. 2 от Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и ал. 2 от Административнопроцесуалния кодекс и във връзка с организирането и провеждането на държавните изпити за придобиване степен на професионална квалификация за професията

УТВЪРЖДАВАМ

Национална изпитна програма за провеждане на държавни изпити за придобиване на трета степен на професионална квалификация за професия **код 343010 Финансист**, специалност **код 3430101 Банково дело** от професионално направление **код 343 Финанси, банково и застрахователно дело**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Контрол по изпълнението на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов – заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ
ЗАМЕСТИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ И
МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

**ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ИЗПИТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СПОО	Наименование
Професионално направление	343	ФИНАНСИ, БАНКОВО И ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДЕЛО
Професия	343010	ФИНАНСИСТ
Специалност	3430101	БАНКОВО ДЕЛО

Утвърдена със Заповед № РД 09 - 951/01.06.2009 г.

София, 2009 година

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за организиране и провеждане на държавни изпити по теория и по практика на професията и специалността за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по професията **343010 Финансист**, специалност **3430101 Банково дело**, от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение.

Целта на настоящата национална изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на **трета** степен на професионална квалификация по изучаваната професия и специалност.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от Закона за професионално образование и обучение, в съответствие с Държавното образователно изискване за придобиване на квалификация (Наредба № 30 от 11.11.2003 г. за придобиване на квалификация по професия **Финансист**, изд. ДВ, бр.13/17.12.2004, в сила от 17.02.2004 г.)

Държавните изпити по теория и по практика на професията и специалността се провеждат в съответствие с изискванията на ЗПОО и Наредба № 3 от 15.04.2003 г. за системата за оценяване.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

Настоящата национална изпитна програма съдържа:

- 1. За държавния изпит по теория на професията и специалността:**
 - а. Изпитните теми с план-тезиса на учебното съдържание..
 - б. Критерии за оценяване.

- 2. За държавния изпит по практика на професията и специалността:**
 - а. Указания за съдържанието на индивидуалните практически задания.
 - б. Критерии за оценяване.

- 3. Система за оценяване.**

- 4. Препоръчителна литература.**

- 5. Приложения:**
 - а. Примерен изпитен билет за държавния изпит по теория на професията и специалността.
 - б. Примерно индивидуално практическо задание.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Изпитни теми с план-тезис на учебното съдържание

Изпитна тема № 1: Правен статут на БНБ

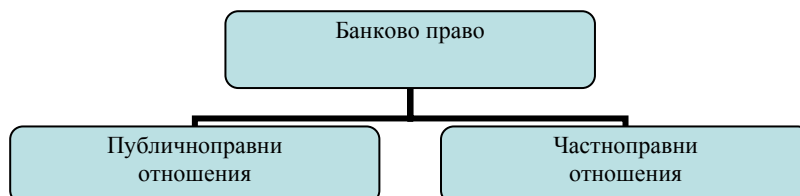
План-тезис

- Основен капитал и резерви
- Острукция и управление
- Взаимоотношения с банките
- Отношения между БНБ и държавата
- Надзор върху банковата дейност

Примерна задача/казус:

Като следвате предложената схема, посочете:

1. Кои отношения дават публичноправната уредба на банковата дейност?
2. Как определяте отношенията, които възникват въз основа на сключените банкови сделки?
3. Кои от посочените отношения имат предимства? Защо?

Дидактически материали:

Нормативни документи, схеми.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 1</i>	Максимален брой точки
1. Познава правния статут на БНБ	10
2. Разкрива връзката и взаимоотношенията между БНБ другите банки, между банките и трети лица	15
3. Използва правните понятия и познава нормативната уредба на банковата дейност	25
4. Решава задача/казус	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 2: Банкова система

План-тезис

- Характеристика на банковата система
- Същност, видове и структура на банковата система
- Видове банки и банкови операции
- Банкова система в Република България

Примерна задача/казус:

Какви основни банки съществуват в България? Какви са основните структурни звена на ТБ, които се контролират от БНБ? Кой са основните отдели в една ТБ? Характеризирайте работата на поне четири от тях.

Дидактически материали:

Нормативни документи, схеми, диаграми.
Структурни схеми на реална ТБ.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	Максимален брой точки
1. Познава същността и структурата на банките и банковата система.	5
2. Познава видовете банки и банкови операции.	5
3. Познава банковата система на България.	15
4. Анализира взаимоотношенията на банките с физически и юридически лица.	25
5. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 3: Търговската банка като субект на банковото право

План-тезис

- Същност на търговската банка
- Учредяване на търговска банка
- Получаване на лиценз за банкова дейност
- Понятие и видове банкови сделки

Примерна задача/казус:

С оглед защитата на обществения интерес правният режим на банките показва особености, свързани с акционерите, с вида на акциите, с управлението и представителството, както и с осъществяването на надзор върху банковата дейност. Какво предвижда ЗБКД, за да се реализират на практика обществените интереси?

Дидактически материали:

Нормативни документи, схеми, диаграми.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки
1. Познава правния статут на търговска банка.	5
2. Показва усвоени знания, свързани с учредяването на банка – АД и банка-кооперация.	15
3. Познава същността на банковите сделки и разграничава активните и пасивните банкови сделки.	10
4. Анализира правните понятия.	20
5. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 4: Банката и обкръжаващата среда

План-тезис

- Макросреда и микросреда
- Влияние на факторите на обкръжаващата среда
- Видове рискове за банката

Примерна задача/казус:

В резултат на настъпилите промени в обкръжаващата среда банка „X” е принудена да направи промяна в лихвената си политика по депозитите.

Какъв следва да бъде подходът ѝ относно тази промяна, касаеща краткосрочните депозити със срок до 3 месеца и дългосрочните депозити със срок от 1 до 3 години при следните изменения в обкръжаващите фактори:

Очертаваща се тенденция към нарастване на основния лихвен процент с 0.50 пункта.

Наличие на инфлация за периода в размер на 3%.

Активна конкурентна среда на банковия сектор.

Среден лихвен процент по кредитите 8%.

Дидактически материали:

Статистически справочник, схеми.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Познава същността на обкръжаващата среда.	5
2. Разграничава различните фактори, които оказват влияние върху дейността на банката.	15
3. Управление на различните видове риск.	20
4. Риск-мениджмънтът в банките.	10
5. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 5: Финанси и финансова система

План-тезис

- Същност на финансите
- Видове публични и непублични финанси
- Финансовата система като съвкупност от институции

Примерна задача/казус: Как същността на финансите се конкретизира чрез функциите, които те изпълняват, и каква е границата между публични и непублични финанси?

Дидактически материали:

Сравнителни таблици.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 5</i>	Максимален брой точки
1. Познава същността на финансите и финансовата система.	5
2. Разкрива връзката и различията между публичните и непубличните финанси.	15
3. Познава структурата на финансовата система в двата ѝ аспекта: като елемент на икономическите отношения, и като съвкупност от институции.	20
4. Последователно разкрива звената на финансовата система и функциите на съответните финансови институции.	10
5. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 6: Пазари

План-тезис

- Същност на пазара
- Класификация на пазарите
- Валутен пазар

Примерна задача/ казус: Определете структурата на българския фондов пазар и направете характеристика на участниците в него.

Дидактически материали:

Нормативни документи, схеми, линия.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 6</i>	Максимален брой точки
1. Познава същността на пазара и видовете пазари.	5
2. Дефинира основните икономически категории: пазар, стока, търсене, предлагане.	10
3. Анализира връзки и зависимости между пазарните процеси и явления.	25
4. Познава същността на валутния пазар и връзките с останалите пазари.	10
5. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 7: Собствен капитал на Търговска банка (ТБ)

План-тезис

- Източници на собствен капитал
- Изисквания за формиране на собствения капитал
- Състав и структура на собствения капитал

Примерна задача/казус:

Какъв е срокът за внасяне на записаните капиталови вноски при формиране на основния капитал на ТБ и как се постъпва при забава на внасянето им? Съставете необходимите счетоводни статии.

Дидактически материали:

Закони, правилници, бюлетини, мемориален ордер.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Познава и характеризира източниците на собствения капитал.	10
2. Познава начините за увеличаване и намаляване на капитала.	10
3. Анализира капиталовата структура на капитала.	15
4. Анализира развитието на съвременните форми за привличане на собствен капитал.	15
5. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 8: Привлечен капитал на търговската банка (ТБ)

План-тезис

- Източници на привлечен капитал
- Състав на привлечения капитал
- Структура и качество на привлечения капита

Примерна задача/казус:

На 24.04. С. Стоянов освобождава след изтичане на договорения едномесечен срок депозит в размер на 1000 евро и нарежда сумата да постъпи по разплащателния му влог в евро, открит в същата банка. Договорен лихвен процент 2,75%. Централен курс на БНБ за деня 1 евро=1,95583 лв.

Анализирайте стопанската операция. Осчетоводете я. Какви изменения предизвиква стопанската операция в активите и пасивите на ТБ?

Дидактически материали:

Нормативни документи, мемориален ордер.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Познава и характеризира източниците на привлечен капитал.	10
2. Познава начините за увеличаване и намаляване на привлечения капитал.	10
3. Анализира капиталовата адекватност на ТБ.	15
4. Анализира развитието и съвременните измерения на привлечените ресурси.	15
5. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 9: Банков маркетинг

План-тезис

- Същност на банковия маркетинг
- Видове
- Маркетингова политика

Примерна задача/казус:

Банка „У“ е изправена пред проблема спад на продажбите на кредитен продукт „покупка на жилище“. Какви подходи следва да се приложат относно рекламната политика на банката, каналите ѝ за продажба и определянето на целевия клиент, за да се активизира продажбата на този кредитен продукт?

Дидактически материали:

Сравнителни таблици, схеми.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1. Характеризира банковия маркетинг.	5
2. Познава видовете маркетингова политика и ги прилага.	10
3. Познава инструментариума на маркетинговата политика.	10
4. Анализира пазарните възможности на банката.	25
5. Решава приложната задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 10: Кредити на Търговска банка (ТБ)

План-тезис

- Същност и видове кредити
- Условия за отпускане на кредит
- Анализ на кредитоспособността

Примерна задача/казус:

Ако г-жа Радева е на 58 год. и работи в Български пощи от 1989 г., на постоянен трудов договор, получава чиста работна заплата 280 лв. и е вдовица (без деца под 18 г.), няма други текущи кредитни задължения, може ли да изтегли кредит в размер на 4000 лв. с месечна вноска 89 лв. за 4 г.

Дидактически материали:

Искане за отпускане на потребителски кредит, формуляр образец № 1 (приложение), необходими документи за кандидатстване за кредит (приложение по образец на избрана ТБ).

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Познава същността на кредитирането.	10
2. Познава видовете кредити и техните особености.	10
3. Познава условията за отпускане на кредит.	15
4. Анализира условията и възможностите за получаване на кредит.	15
5. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 11: Начини и форми на плащане

План-тезис

- Банкова сметка – условия за откриване на банкови сметки.
- Видове банкови сметки
- Форми на плащания – кредитен превод, директен дебит, акредитив, чекове, електронни форми на плащане

Примерна задача/казус: Какви са предимствата на акредитива пред инкасото и ролята им в международните разплащания?

Дидактически материали:

Схема на акредитив.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1. Познава начините на плащане, предимства и недостатъци.	10
2. Познава условията за откриване на банкова сметка и видовете банкови сметки.	10
3. Характеризира формите на плащане.	15
4. Анализира взаимоотношенията, които възникват между банките и техните клиенти във връзка с откриване на банкова сметка и извършване на безналични плащания.	15
5. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 12: Управление на персонала и мотивация

План-тезис

- Планиране, набиране и подбор на кадрите
- Същност и значение на мотивацията
- Теории за мотивацията

Примерна задача/казус: Директорът на туристическа агенция разбира, че служителите не работят добре, отчитат ниски продажби. Помага му един случайно дочут разговор между Кремена (служителка) и клиент. Клиентът е обиден от лошото обслужване и категорично отказва помощта дори на самия директор. Тогава той се замисля върху връзката между продажбите и мотивацията на служителите. В агенцията има прекрасни условия на труд, редовно се изплащат заплати и премии. Според директора това са важни атрибути на работната среда, които стимулират хората да работят всеотдайно. Но ето, че не се получава желаният резултат.

Въпроси:

Дали уволнението на служител ще доведе до повишаване на продажбите?

Чия е вината за тази ситуация?

Какво трябва да направи мениджърът, за да мотивира служителите си?

Дидактически материали:

Схеми, таблици, диаграми.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки
1. Познава същността на планиране, набиране и подбор на кадрите.	5
2. Обяснява същността и значението на мотивацията.	5
3. Характеризира мотивационните теории и фирмената култура.	10
4. Съпоставя и анализира различните мотивационни теории.	10
5. Анализира връзката на фирмената култура с дейността на мениджъра и с поведението на персонала.	20
6. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 13: Данъчни задължения на фирмата. Видове данъци

План-тезис

- Формиране на облагаема печалба по ЗКПО
- Данъчен кредит по ЗДДС
- Облагаеми доходи по ЗДДФЛ

Примерна задача/казус: Корпоративният подоходен данък, облагането на юридическите лица и плоският данък като фактор за намаляване на сивата икономика и повишаване на фирмената данъчна култура.

Дидактически материали:

Закони, правилници, указания.

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 13</i>	Максимален брой точки
1. Познава същността на видовете данъци.	5
2. Представя усвоените знания, свързани с видовете данъци.	10
3. Характеризира организацията на данъчното облагане.	15
4. Анализира влиянието на данъчното облагане върху инвестиционната и дивидентната политика на банката.	20
5. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 14: Взаимоотношения на предприятието със застрахователните дружества и осигурителните институции

План-тезис

- Характеристика на застрахователните предприятия
- Характеристика на осигурителните институции
- Видове рискове
- Видове застрахователни и осигурителни дейности

Примерна задача/ казус:

Кой е обектът на застраховка “Гражданска отговорност” на собственици, държатели и водачи на МПС и какво покрива застраховката?

Дидактически материали:

Нормативни документи, сравнителни таблици.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1. Прави характеристика на застрахователните предприятия и осигурителните институции.	5
2. Анализира видовете рискове.	10
3. Разграничава насоките на застрахователната и осигурителната дейност.	10
4. Прави връзка между банката и осигурителните институции и застрахователните дружества – доброволна и задължителна.	10
5. Изследва влиянието на застрахователната и осигурителната дейност върху подобряване условията на труд в банката.	15
6. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 15: Банков мениджмънт

План-тезис

- Същност, основни понятия и функции на банковия мениджмънт
- Целеполагане и планиране
- Анализ и контрол на дейността на банката

Примерна задача/ казус:

Стратегии за управление на активите и пасивите на търговска банка.

Дидактически материали:

Нормативни документи, схеми.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1. Познава същността на мениджмънта и неговите основни функции и аспекти.	10
2. Възпроизвежда терминологията: целеполагане, планиране, организиране, анализ и контрол на дейността.	10
3. Оценява същността, значението и етапите на банковото планиране.	10
4. Анализира управлението по отношение на различните видове дейности на банката.	20
5. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 16: Приходи и разходи на Търговска банка (ТБ)

План-тезис

- Същност на приходите в ТБ
- Същност на разходите в ТБ
- Класификация на приходите и разходите
- Управление на финансовия резултат в ТБ

Примерна задача/казус:

На 02.05. е извършен обир на инкасов автомобил, превозващ касови наличности. Установена е липса на парични средства на стойност 200 000 лв. и 10 000 евро. За случая е уведомена полицията. Централният курс на БНБ за едно евро е 1.9558 лв.

На 25.05. в банката е получен протокол от полицията, в който се констатира, че е налице кражба на парични средства, но престъпниците не са открити.

Анализирайте стопанските операции. Отразете щетите чрез съставяне на счетоводни статии. Как ще се отрази това върху финансовото състояние на банката.

Дидактически материали:

Нормативни и първични документи, счетоводни регистри.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1. Познава същността и класификацията на приходите и разходите.	5
2. Познава терминологията – приход, разход, доход и разкрива общото и различното между тях.	10
3. Познава основните направления в анализа на приходите и разходите.	15
4. Анализира влиянието на факторите, допринасящи за изменението на приходите, разходите и банковата рентабилност.	20
5. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 17: Статистическо изучаване на влогонабирателната и депозитната дейност на банковите институции

План-тезис

- Същност на влогонабирателната дейност
- Същност на депозитната дейност
- Показатели за статистическо изучаване на влогонабирателната дейност
- Показатели за статистическо изучаване на депозитната дейност

Примерна задача/казус:

Дебитният оборот по съответните разплащателни сметки в Търговска банка е 540 000 лв., а средният размер на остатъка от парични средства по влоговете в банката е 500 000 лв. Изчислете и направете необходимите изводи за обръщаемостта на паричните средства по влоговете (в дни и брой обороти) за срок от един месец (30 дни). Оценете ефективността на влогонабирателната дейност в банката.

Дидактически материали:

Статистически таблици и проучвания.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1. Познава същността на влогонабирателната и депозитната дейност.	5
2. Познава методиката на изчисляване на статистически показатели.	10
3. Анализира статистическите показатели.	15
4. Оценява ефективността на влогонабирателната и депозитната дейност.	20
5. Решава задача/казус.	10
Общ брой точки	60

Изпитна тема № 18: Взаимоотношенията на предприятието с бюджетните организации.

План-тезис

Характеристика на бюджетната система в Република България

Същност и видове бюджетни предприятия

Специфика в организацията на счетоводството в бюджетните предприятия

Специфики в организацията на отчетността по касовото изпълнение на бюджета

Примерна задача/казус:

В счетоводството на Община са извършени следните стопански операции:

1. На основание екземпляр от инкасирано платежно нареждане са получени по текущата банкова сметка 20 000 лв. от МФ – текуща субсидия за издръжка на общината.
2. Получена е целева субсидия за закупуване на компютри за училище “.....” на стойност 15 000 лв.
3. Получени са 10 броя специализирани легла на обща стойност 3700 лв. дарение от Съставен е акт № 13 за заприходяването им.
4. Постъпили са по текущата бюджетна сметка в лева целеви средства за зимно поддържане на пътищата от четвъртокласната пътна мрежа в общината в размер на 30 000 лв. от Агенция “Пътища”.
5. Предоставен е безвъзмездно на кметството лекотоварен автомобил с пазарна оценка 9000 лв.
6. В касата на общината са постъпили 1200 лв. от продажба на материали. Сумата е внесена по текущата банкова сметка.
7. По текущата банкова сметка са получени 1300 лв. приходи от получен наем на търговски обект.

Съставете счетоводните статии за извършените операции

Дидактически материали:

Първични счетоводни документи, мемориален ордер.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1. Прави характеристика на бюджетната система.	5
2. Познава същността и структурата на бюджетните предприятия.	10
3. Анализира особеностите в организацията на счетоводството в бюджетните предприятия.	15
4. Познава специфичните особености в организацията на касовото изпълнение на бюджета.	20
5. Решава задача/казус	10
Общ брой точки	60

2. Критерии за оценяване

Комисията по оценяване на изпита по теория на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция, определя за всеки критерий конкретни показатели, чрез които да се диференцира конкретният брой присъдени точки.

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА

1. Указания за съдържанието на бизнес-проект

Чрез държавния изпит по практика на професията и специалността се проверяват и оценяват професионалните умения и компетентности на обучаваните, отговарящи на **трета** степен на професионална квалификация

Изпитът по практика на професията и специалността се изразява в разработване и защита на бизнес-проект от екип до 3 ученици или като индивидуална разработка.

Бизнес-проектът включва:

- Увод – въведение в проблема, мотивация и обосновка на избора.
- Маркетинг.
 - Маркетингово проучване;
 - Статистическа обработка на резултатите от маркетинговото проучване;
 - Сегментиране, избор и характеристика на целевия пазар;
 - Разработване на маркетингова стратегия.
- Организация на дейността.
 - Избор на правна форма;
 - Избор на организационна структура на управление.
- Финансова част.
 - Показатели, характеризиращи финансовото състояние на дейността – финансов анализ;
- Заключение, изводи и тенденции.

Индивидуалните/екипните практически задания се изготвят от комисията за провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността в училището/обучаващата институция. Броят на изготвените задания трябва да бъде поне с един повече от броя на явяващите се в деня на изпита. Всеки обучаван изтегля индивидуалното си практическо задание, в което веднага саморъчно написва трите си имена.

Бизнес-проектът да бъде предаден на изпитна комисия, назначена от директора на училището, 30 дни преди защитата.

2. Критерии за оценяване

За всеки бизнес-проект комисията по провеждане и оценяване на изпита по практика на професията и специалността, назначена със заповед на директора на училището/ръководителя на обучаващата институция/, разработва показатели по критериите, определени в таблицата.

<i>№</i>	<i>Критерии</i>	<i>Точки</i>
1	Въведение в проблема, мотивация и обосновка на избора	5
2	Умения за прилагане на маркетинговия инструментариум	10
3	Умение за съставяне на организационно-управленски план	10
4	Умение за разработване на финансов анализ	10
5	Умение за изготвяне на прогнози и обосновки	15
6	Умение за използване на технически средства и естетическо оформление на разработката (графики, таблици, диаграми). Използване на нагледни материали – рекламни материали, компютърна мултимедийна презентация	5
7	Умение за презентирание на разработката	5
	Общ брой точки	60

Посочва се максималният брой точки който се поставя при пълно, вярно и точно изпълнение на показателя. Те са в съответствие с посочените в Държавното образователно изискване за придобиване квалификация по професията **Финансист**.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Максималният брой точки за всяка изпитна тема или за всеки бизнес-проект е 60. Неправилният отговор се оценява с 0 точки. Непълният отговор се оценява с част от точките за верен и пълен отговор.

Преминаването от точки в цифрова оценка съгласно чл. 7, ал. 4 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване се извършва по следната формула:

Цифрова оценка = общият брой точки от всички критерии : 10

Получената цифрова оценка се изчислява с точност до 0,01.

Оценяването на писмените работи от държавния изпит по теория е в съответствие с чл. 46 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

Бизнес-планът от държавния изпит по практика се оценява в съответствие с чл. 48 от Наредба № 3 от 2003 г. за системата на оценяване.

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Стоянов, С. и кол. Счетоводство на банките. Форком. 2006.
2. доц. д-р Михайлов, Е. Банков маркетинг. Свищов.
3. Халачева и кол. Финансова статистика. Мартилен.
4. Коцев, Ц. И кол. Учебник по финанси. Мартилен.
5. Каракашева, Л. Международен бизнес. Прима.
6. Христова, Т. кол. Мениджмънт на човешките ресурси. Мартилен.
7. Стоянов, Ст. и кол, Бюджетно счетоводство. Форком.
8. Косев, Д. Курс по счетоводство на бюджетното предприятие. Ромина.

VII. АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ

1. Магда Вълчева Икемджијева – Търговска гимназия, гр. Бургас
2. Йонка Колева – Търговска гимназия, гр. Бургас

Консултанти:

1. Недка Гайдова – Търговска гимназия, гр. Бургас
2. Стефка Георгиева Костадинова – Търговска гимназия, гр. Бургас
3. Мара Кралева Тодорова – Търговска гимназия, гр. Бургас
4. Славка Анастасова Койчева – Търговска гимназия, гр. Бургас
5. Христина Стойкова Кръстева – Търговска гимназия, гр. Бургас
6. Албена Любомирова Вълкова – Търговска гимназия, гр. Бургас
7. Людмила Иванова Василева – Търговска гимназия, гр. Бургас
8. Пенка Тодорова – Търговска гимназия, гр. Бургас

VIII. ПРИЛОЖЕНИЯ

а) Примерен изпитен билет за държавен изпит по теория

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ

по професия код **343010 ФИНАНСИСТ**
специалност код **3430101 БАНКОВО ДЕЛО**

Изпитен билет № 7

Изпитна тема: **СОБСТВЕН КАПИТАЛ НА ТЪРГОВСКА БАНКА (ТБ)**

План-тезис: Източници на собствения капитал на Търговска банка. Изисквания за формиране на собствения капитал. Състав и структура на собствения капитал.

За пълнота на изложението се ползва законовата уредба – Търговски закон, Закон за банките.

Приложна задача: Какъв е срокът за внасяне на записаните капиталови вноски при формиране на основния капитал на ТБ и как се постъпва при забава на внасянето им? Съставете необходимите счетоводни статии.

Описание на дидактическите материали: Закони, правилници, бюлетини, мемориален ордер.

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)

б) Примерно индивидуално практическо задание

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА И СПЕЦИАЛНОСТТА
ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ТРЕТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА
КВАЛИФИКАЦИЯ**

по професия код **343010 ФИНАНСИСТ**
специалност код **3430101 БАНКОВО ДЕЛО**

Индивидуално практическо задание № 1

На ученика/обучавания.....
(трите имена на ученика/обучавания)

отклас/курс,
начална дата на изпита:.....начален час:.....
крайна дата на изпита:.....час на приключване на изпита:.....

1. Тема: Бизнес-план за кандидатстване за кредит по програма “ Създаване на стопанства на млади фермери”.

2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:
Да се потърси информация в интернет относно нормативните изисквания за кандидатстване за кредит по програмата.

Кандидатът да се представи в следната последователност:

- обща характеристика на кандидата;
- информация за настоящата дейност;
- маркетингов анализ на състоянието на пазара;
- описание на намеренията и целите за развитие на стопанството;
- производствена програма на стопанството;
- икономически размер и анализ на земеделското стопанство.

Бизнес-планът да бъде представен на хартиен и магнитен носител.

УЧЕНИК/ОБУЧАВАН:.....
(име, фамилия) (подпис)

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/Ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на училището/обучаващата институция)